

8 Μαρτίου 2026

Όσιος Θεοφύλακτος Επίσκοπος Νικομήδειας

[Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο / Πολυμέσα - Multimedia / Συναξαριακές Μορφές](#)

Όσιος Θεοφύλακτος Ἐπίσκοπος Νικομήδειας

Εορτάζει στις 8 Μαρτίου εκάστου έτους.

Και σαρκὸς εξόριστος, ὡς και πατρίδος,

Θείος Θεοφύλακτος, ου Θεὸς φύλαξ.

Ἦλυθεν ογδοάτη Θεοφύλακτος Θεοῦ ἄγχι.

Βιογραφία

Ο Όσιος Θεοφύλακτος καταγόταν από την Ανατολή και έζησε κατά τους χρόνους του αυτοκράτορος Λέοντος του Δ' (775 - 780 μ.Χ.).

Λόγω της μεγάλης του παιδείας και προς συνέχιση των σπουδών του ήλθε στην Κωνσταντινούπολη, όπου γρήγορα απέκτησε φήμη σοφού και εδημιούργησε φιλικές σχέσεις με ανώτερους κρατικούς λειτουργούς και αξιωματούχους, καθώς και με τον μετέπειτα Πατριάρχη Ταράσιο, που ήταν τότε πρωτοσκρίτης (Πρώτος των δημοσίων υπηρεσιών της αυτοκρατορίας).

Όταν το έτος 784 μ.Χ. εξελέγη Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ο Ταράσιος, εις διαδοχήν του Πατριάρχου Παύλου, ο Όσιος Θεοφύλακτος μαζί με τον Μιχαήλ, που

αργότερα έγινε επίσκοπος Συνάδων, απεστάλησαν από τον Ταράσιο σε κάποια μονή του Ευξείνου Πόντου. Λίγο αργότερα, πιθανόν περί το έτος 800 μ.Χ., εξελέγη Επίσκοπος Νικομηδείας. Από τη θέση αυτή ο Όσιος Θεοφύλακτος διέπρεψε σε έργα εκκλησιαστικής φιλανθρωπίας και κοινωνικής πρόνοιας. Ανήγειρε ναούς, το μέγα νοσοκομείο των Αγίων Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού, γηροκομεία, πτωχοκομεία και εδημιούργησε λογία για τις άπορες χήρες και τα ορφανά. Μάλιστα δε ο ίδιος διακονούσε και περιποιόταν τους πάσχοντες αδελφούς του.

Όταν απέθανε ο Πατριάρχης Ταράσιος, εξελέγη στον πατριαρχικό θρόνο ο Άγιος Νικηφόρος Α' (806 - 815 μ.Χ.). Στη βασιλεία υπερίσχυσε ο Λέων ο Ε' ο Αρμένιος (813 - 820 μ.Χ.), ο οποίος εκινήθηκε κατά των αγίων εικόνων. Τότε παρέλαβε ο Άγιος Νικηφόρος τον Όσιο Θεοφύλακτο, τον Άγιο Αιμιλιανό Κυζίκου, τον Άγιο Ευθύμιο Σάρδεων, τον Ευδόξιο Αμορίου, τον Άγιο Μιχαήλ Συνάδων και τον Άγιο Ιωσήφ Θεσσαλονίκης, ανέβηκε στο παλάτι και έλεγξε με αγιογραφικά χωρία τον αυτοκράτορα για τα δυσσεβή διδάγματα και την εικονομαχική του διάθεση. Επειδή ο αυτοκράτορας έμενε αμετάπειστος, ο Όσιος Θεοφύλακτος έλαβε το λόγο και του είπε με παρρησία: «Γνωρίζω ότι καταφρονείς την ενοχή και μακροθυμία του Θεού. Αλλά θα έλθει σε σένα ξαφνικά όλεθρος και η καταστροφή θα είναι όμοια με καταιγίδα».

Ο αυτοκράτορας εξαγριώθηκε και τους κατεδίκασε όλους σε εξορία. Τον μεν Πατριάρχη Νικηφόρο στη Χρυσούπολη, τους άλλους Αρχιερείς σε διαφορετικά μέρη και τον Όσιο Θεοφύλακτο στο Στρόβιλο, όπου επί τριάντα έτη παρέμεινε με καρτερία και εκεί εκοιμήθηκε με ειρήνη το έτος 840 μ.Χ.

Μετά την κατάπαυση του διωγμού, επί της ευσεβεστάτης βασιλίσσης Θεοδώρας (842 - 857 μ.Χ.) και του Πατριάρχου Μεθοδίου (842 - 846 μ.Χ.), το ιερό σκήνωμα αυτού ανακομίσθηκε στη Νικομήδεια, το 846 μ.Χ., και εναποτέθηκε στο ναό των Αγίων Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού, που ο ίδιος είχε οικοδομήσει.

Ο Άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης αποκαλεί τον Όσιο Θεοφύλακτο στύλο αληθείας, Ορθοδοξίας εδραίωμα, φύλακα της ευσεβείας, στήριγμα της Εκκλησίας.

Μικρός ναός του Οσίου Θεοφυλάκτου ανηγέρθη στο παλάτι κατά τον 10 αιώνα μ.Χ., ίσως επί αυτοκράτορος Ρωμανού Α' του Λεκαπηνού (920 - 944 μ.Χ.), πατέρα του πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Θεοφυλάκτου (931 - 956 μ.Χ.).

Άπολυτίκιον

Ήχος πλ. β'. Λαθῶν έτέχθης υπό τό σπήλαιον.

Λαθῶν έβίωσας Παναοίδιμε, άλλ' ό Χριστός σέ πᾶσιν άνέδειξεν, ώς φωστήρα

φθεγγόμενον, λυχνίαν ἐπιθείς τήν νοητήν, καί πλάκας ἐνεχείρισε, δογμάτων τῶν τοῦ Πνεύματος, δι' ὧν καταύγασον ἡμᾶς.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Φύλαξ ἄγρυπνος, τῆς Ἐκκλησίας, καὶ καθαίρεισις, τῆς δυασεβείας, ἱεράρχα Θεοφύλακτε πέφνηας, τοῦ γὰρ Χριστοῦ τὴν Εἰκόνα σεβόμενος, ὑπερορίας καὶ θλίψεως ὑπέμεινας, Πάτερ Ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Κοντάκιον

Ἦχος β'. Τούς ἀσφαλεῖς.

Ὡς ἀρράγῃ, Ὁρθοδοξίας πρόμαχον, καὶ ἰσχυρόν, κακοδοξίας ἔλεγχον, εὐφημοῦμεν καὶ βοῶμέν σοι, Ἱερομύστα Θεοφύλακτε, ἐκ πάσης ἐπηρείας διαφύλαττε, τοὺς πίστει ἐορτάζοντας τὴν μνήμην σου, πρεσβεύων σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Οπτικοακουστικό Ὑλικό

Όσιος Θεοφύλακτος Επίσκοπος Νικομήδειας

Πηγή: .saint.gr